

Τό νησί, άπλωμένο μέσα στο μακρινό πέλαο, χαϊρότανε τή χαρά τής θάλασσας, πού ήμερη έζωνε τά περιγιάλια του, έγλυφε και τραγουδούσε τις άχτές του και τό δρόμοιζε με τίς αδρες του.

Κάτω στο έμπα του λιμανιού στον κάθο και όπου τό κύμα μούγκριζε στη νοτιά και σηκώνοτανε στη σοροκάδα σά βουνό νά τον καταπιη, είναι μέρες τώρα, πού ο Ντάλ-Παναγιώτης, ο νοικοκύρης του νησιού, ο γνωστός ψαράς και «κεφάλαιο» του τόπου, πιάνοντας τό μικρό του άγοράκι από τό χέρι, πριν ακόμα καλά-καλά φέξη, πήγαινε και καθίζοντας πάνω στα φαγωμένα από τον άφρο βράγια, αγνάντευε άδρες κι' άδρες τό πέλαο. Γιομάτος λύπη, άξούριστος, με τά μάτια ύγρά, με τό πρόσωπο κατσουφιασμένο, δίχως κέφι, δίχως ζωή. Από κει, καθισμένος, στήλωνε τό βλέμμα του στο βάθος τής θάλασσας, όπου θάλασσα κι' ούρανος σμίγουνε τόσο, πού δεν ξεχωρίζεις πού τελειώνει ή θάλασσα και πού αρχίζει ο ούρανος. Από κει αγνάντευε τά πλεούμενα, πού έσχιζαν τό κύμα κι' αούλάκωναν τον ύγρο δρόμο τής άπυνης θάλασσας. Κυττούσε τί καράβι περνά, πού τραβά, πού πάει και λαχαρούσε νά μαντέψη τή σκούρα του Καταστροφή, πού θάρχότανε από τ' άντικρινά άκρογιάλια τής Άρτάκης, φέρνοντας πεταχτό στάρι και ψωμί. Κι' όταν μακριά σά μπαμπακάκι στον όρίζοντα φαίνονταν κανένα πανί, άγρίευαν τά μάτια του λαχαριστά.

—Άρά γε νάναι τούτο, ρωτιούνταν, ώσπου μεγαλώ- νοντας τό πανί στον όρίζοντα, τον άπέλιψε.

Ο Καταστροφής είχε μέρες πολλές πού ύψωσε πανί κι' αούλάκωσε τή θάλασσα του Μαρμαρά μέσα στην Προποντίδα, σθέλτος. Πήγαινε για στάρια κι' άλευρι και τούτη τή φορά. Γυρίζοντας πάλι με τό πολύτιμο φορτιό του, για νά ύψωση τίς τιμές, θά διέδιδε, άπαράλλαχτα όπως τον παλιόν καιρό του Λυσία, καταστροφές καραβιάν, πνίξιμο γαλερών, σαιμό σταριοι, αχμαλωσίες, πειρατές, για νά ύψωση τήν τιμή αυτού πού έφερνε ο ίδιος και νά βγάλη κέρδος πιότερο, άνομο, μά ποητό. —Πάει, πάει, δεν έμεινε άλλο στάρι. Τό ύστερνό πού βρήκα, όποιος προλάβη πρόλαβε. Βιαστήτε, νοικοκυραίοι, διαλαλούσε για νά μοσχοπουλήση τό φορτιό του, και γι' αυτό από τό λαό λογήθηκε «Καταστροφής», πού φέρνει τήν καταστροφή και τούμεινε τό παρατσούκλι—ο Καταστροφής!

Ο Καταστροφής, ένας ήλιοκα- μένος και σθέλτος θαλασσιός, ξε- ρός και ρουφηγμένος από τή θά- λασσα σά Μαυροθαλασσίτικος τσί- ρος, είχε λαμπρό καράβι, πού αού- λάκωνε σίγουρα τό κύμα και ο στάντζος του φύσκωνε στέριος στους άνέμους και τις κακοθαλα- σσιές. Ταξίδευε κάθε λίγο και λι- γάκι κι' έμπορευότανε. Στο ύστερ- νό του ταξίδι, παίρνοντας μαζί του τον Καραμανλή με τ' άγύριστο κε- φάλι, τό πεισματάρικο και τον Μα- στορογιάλιαγιάλια πού διορθώνον- τας τις βρύσες σιγά-σιγά, πάντα έλεγε: «άγάλι άγάλι ή άγουρίδα γίνεται μέλι», όνομάστηκε μ' αυ- τό τό παρατσούκλι, έσυρε σά με δόλωμα και τ' άγόρι—τό δελφί- νι του νησιού—του Ντάλ-Παναγιώτη, τό ξανθό παλληκαράκι, πού τό θά- μαζε έλο τό νησί για τήν κλίση του στη θάλασσα από μαρό, όταν ο πατέρας του τό μάθαινε νά βουτά και πετώντας τό κουπί βαθείά στο κύμα, τό πρόσταζε νά του τό σέ- ρη! Πιάσε τό κουπί! Και τούτο σά δελφί- νι βουτώντας—έξη χρονώ μω- ρό—έφερε πίσω τό κουπί, όπως ο βουτηχτής του Σίλλερ τή χρυσή κούπα απ' τον άπατο βυθό!

Και σηκώνοντας τό στάντζο,

ξάνοιξαν τήν άνοιχτή θάλασσα κατάλα για τάντίπερ' άκρογιάλια, όπου ή γη πλούσια έδινε καρπό και χορ- ταινόντας τους ντόπιους, γιόμιζαν μ' εύκολία τά καρά- βια των γειτανικών νησιών, πού έξόν από τό ψάρι και τσίμπέλι, τίποτ' άλλο δεν είχαν νά φάν. Από τον κάθο οι συγγενής τους τους ξεπροβόδησαν, όπως πάντα, σει- ώντας τά μαντήλια τους και τους είπαν τις χιλίες ευ- χές τους: καλοτάξιδοι, καλογύριστοι, με τον Άγιονι- κόλα μαζί, ή Παναγιά δεξιά και τόσες άλλες.

Όπως πάντα, τό ταξίδι τους θά κρατούσε μιά βδο- μάδα. Θα γιόμιζαν τ' άμπαρία στάρι, θ' άγόραζαν μερικά πράγματα πού έλειπαν από τον τόπο, λίγα σταμνιά, κου- μάρια νερού, τεντζερέδες και γκιουβέτια ώραία των Δαρδανελλίων και νά, σ' όχτώ μέρες θ' άντίκρυζαν τό νησί τους, ήμερο και ήσυχο τώρα καλοκαιρία, πού έλειπε ή νοτιά, και γυαλί τό πέλαο. Ήταν γλέντι και χαρά κι' άπόλαυσι. Όμως άλλα καράβια πήγαν και ύρίσαν και ή σκούρα του Καταστροφή πού νά γυρίση... Τήν είδαν νά φορώνη, τήν είδαν περήφανη νά σαλεύη και νά κα- μαρώνη στο λιμάνι μέσα, μά δεν τήν ξανάειδαν στη φουρ- τουνιασμένη θάλασσα νά φανη, ούτε τό στάντζο της νά δέρνηται με τό δυνατό νοτιά, πού έπιασε τις μέρες κείνες.

Τι νά είχε πάθει; Ποιά θάλασσα, ποιδ κύμα νά τήν κατάπιε, νά τήν έρριξε σε στεριά γιομάτη κοφτερούς βράχους, νά τήν ξεχαρθάλωσε, νά τήν άναποδογύρισε; Ποιός ξέρει; Ό,τι δέ δης, δέ μπορείς νά τό πής. Όμως δεν ξαναφάνηκε. Τά κομμάτια της δεν τάφερε τό κύμα στο γιάλο, τά πνιμένα κουφάρια δεν τά ξέρασε τό άρ- μυρό κύμα. Άπορία!

Μέσα στον καφενέ του Γκεθεζέ κουβέντιαζαν οι θα- λασσινói ήλιοκαμένοι:

—Δέ μπορεί, κάπου θά φανη' μπορεί ο Καταστροφής κάπου νά τ'όθαλε γι' άλλο λιμάνι και νά βρήκε κάπου άλλου σφερό και τράβηξε.

—Όχι, τον είδα με τά μάτια μου πού άπλωνε τά πανιά και έβγαινε στ' άνοιχτά κατά δώ.

Πώς χαροπάλεψε τό καράβι του Καταστροφή, κανείς δεν τ'είδε. Μόνο ο ούρανος μπορούσε νά μαρτυρήση και τάστρα τό χαμό του. Έτσι πέρασε μιά, πέρασαν δυό και τρεις και πέντε μέρες και δεν αγνάντευε κανείς από μα- κρυά τό πανί της, «τό πούπουλο», νά βγαίνη σχίζοντας ούρανό και θάλασσα και νά μεγα- λώνη σιγά σιγά καλοπλεούμενο κι' όλοφούσκωτο—μεγαλειό μανα- χό! Δεν γράφτηκε στον όρίζοντα ή κομψή και λυγερή σιλουέττα του ξανά.

Στά ύστερνά ο Ντάλ-Παναγιώ- της άπελπίστηκε. Και παλαίθου- ντας άνάμεσα άπελπισμοι κι' έλπί- δας έβγαινε στον κάθο σύνταχα με τό μικρό του γυιό απ' τό χέρι πια- σμένον και καθισμένος πολλές ά- ρες πρόσμενε με τό μάτι καρφω- μένο νά δη τό πλεούμενο του Κα- ταστροφή νά σχίξη τή θάλασσα και νά μπαίνη στο λιμάνι του νη- σιού με τό πλούσιο έμπόρευμά του και τό γυιό του στο κατάρτι νά λύνη και νά δένη τό πανί.

Κυττούσε άδρες και τό μάτι του κουραζότανε και σαν άποθλακω- μένο έβλεπε άόριστα και ή άγωνία του μεγάλωνε και ή σιωπή πλάκω- νε τήν καρδιά του σαν πλάκα τά- φου. Μάτια πρόσμενε, μά πρόσ- μενε πάντα.

—Μπορεί, έλεγε, νά φανη τό «πούπουλο», όπως όνόμαζε τό πανί φουσκωμένο στο κατάρτι, μπορεί νά μάς παρηγορήση.

Δώδεκα μέρες τίποτε δέ φάνηκε. Γυρίζοντας κάθε βράδυ άπελπισμέ-

Ήτανε τό δελφί- νι του νησιού.

νος, σκυφτός, πικραμένος, Έλεγε ότή γυναίκα του : — Πάει και σήμερα...

Ο πόνος, ή πίκρα, τών δώδεκα ήμερών τό καρτέρι, ή άπαντοχή, ή άπελπισία, πού τόν έπιανε, όταν ό ήλιος βυθιζότανε και τό σκοτάδι μαύρο άπλωνε τά φτερά του, όλ' αυτά μέ τη λύπη και συλλογή του παιδιού του, τόν έλυωναν, τόν σκότωναν. "Εμεινεν ό μισός, ρουφηγμένος σά τό κερι στό μανουάλι τής έκκλησίας.

— Καλά τό παιδί πνίγηκε, δέ χωρά τίποτ' άλλο, πάει με τόν Καταστροφή, μά να μή τό ξεράση ή θάλασσα ; Τόν έδερνε, τόν τυραγουσε ό πόθος να βρη τό παιδί του. "Επειτα ήξερε σπιθαμή-σπιθαμή, λιθάρι-λιθάρι τ' άκρογιαλία του νησιού, ήξερε τούς πνιότοπους, τις ρουφηχτες, τούς άνευους, τ' άπάνεμα μέρη και τούς καιρούς.

— Θα βρω να τούς βρω, ειπε μία μέρα ύστερ' από τις δέκα, πού μάταια πρόσμενε στον κάθο και ήταν βέβαιος πιά για τό χαμό του παλληκαριού του.

Και κάποια μεσάνυχτα με τό μισοφέγγαρο χτύπησε τό κουπί στό κύμα, πηδώντας στή μεγάλη του βάρκα. Μόνος, κατάμονος πήγαινε να ψάξη, να έρευνήση τη θάλασσα. Μπήκε σε όρους, σε σπηλιές άκροθάλασσες, προσπέρασε γιαλούς ήμερους, πήγε όπου ήξερε, πού τό κύμα άποθέτει τά ναύγια και τά θρύψαλα τών ναυαγίων, κι' άγνόητεψε παντού με τό κοφτερό του μάτι. Κάπου ειδε στό κύμα άλαφρό κάτι να πηγαινοέρχεται, σαν σε κούνια παιδιού πού τό ναουρίζουν. "Ενοιώσε χτύπο δυνατό στην καρδιά, νλώμισσε, και τό χέρι του παράλυσε στό κουπί, μά δεν τανε άλλο από ένα στρώμα άχυρένιο. Και μ' όλο πού η-χν βέβαιος πώς τό παιδί του τόχε καταπιή ή θάλασσα και τώρα τόχε ξεράσει, όμως από μέσα του δεν ήθελε να πιστέψη ούτε να βγάλη τη μία σταλαγματιά έλπίδα πού τουμεινε και τόν παρηγορούσε και του άπάλυε τόν πόνο. Και παρηγορήθηκε πώς τό πλεούμενο ήταν στρώμα, πού τό λίκνιζε ή θάλασσα στό πρωινό του ήλιου ρόδισμα. Τό στρώμα ούτο του δυνάμωσε τη σκέψη πώς εκεί γύρω θα βρισκόντανε τά ναύγια και τά συντρίμματα του καραβιού του Καταστροφή.

Και προχωρούσε με τό κουπί στό χέρι, σιγά σιγά ψάχνοντας τούς βυθούς, τη θάλασσα, πού όλο γαλήνευε, μεσημέρι τώρα, και γινότανε καθρέφτης. Τό χέρι του έτρεμε, ή καρδιά του χτυπούσε, ίδρωτας του έλουζε τό μέτωπο τό θαλασσοδαρμένο, και φόβος του πλημμυρούσε τη σκέψη πώς κάπου γρήγορα θα βρισκόντανε κοντά τό κορμί του παιδιού του, πώς μάταια δώδεκα μερόνυχτα άπάντεχε καρφωμένος στον κάθο και τώρα μιση νύχτα και μιση μέρα έψαξε να τό ξεθάψη μέσ' από τό κύμα, μέσ' από τά φύκια άψυχο κουφάρι και φριγτό. Νησιτικός και βαρύθυμος άκόμα έψαχνε. "Όταν πιά ό ήλιος άρχισε τόν καθήφορο κι' άπακούμπησε θαρρείς στην κορφή τής ψηλής ράχης κι' άρχισε να βυθίζεται λιγο-λίγο και τό λιμάνι με τό χωριό να ίσκιώνη και να δροσίζη. "Η θάλασσα μάτωσε και κοκκίνισε, ύστερα ρόδισε, σκούρευσε και άρχισε να βυθίζεται στό άλαφρό σκοτάδι.

"Απελπισμένος δεότανε: Κάνε 'Αγιονικόλα, κάνε τό θαμα σου, κάνε να βρω τ' άγόρι μου, πριν σήση ή μέρα. πριν ή μαύρη νύχτα με πλακώσει. Δάκρυα βούρκωσαν τά μάτια του και περιγύθηκαν τά μάγουλά του τά δαρμένα από την άρμύρα. "Όταν σκουπίζοντας με τη ράχι τής άπάλμης του τό ποτάμι ούτο τών δακρύων του βλέπει πάνω στην άκρογιαλιά μέσα στα φύκια και τά σπία χορτάρια του γιαλού, πού ξεθράζει ή θάλασσα βαρειομυρισμένα, ένα κουφάρι μπερδεμένο άλλα μ' ένα σκονί, πού σα νεροφίδα άπλωνότανε, ή μία του άκρη στην επιφάνεια και μετακινώτανε με τό κύμα αυτόματο άπαλό. "Αφροί άπαλοι έλουζαν και μύρωναν τό κουφάρι και τό στεφάνω-ναν και τό λίκνιζαν θαρρείς κι' ένα χέρι άόρατο μέσα από τό κύμα με μπαμπάκια του έπαιρνε τόν πόνο, τόν ιδρωτα, τόν πυρετό, κι' ένα άλλο τό νεκροστόλιζε μ' άφάρτα άσπρα γιασεμιά κι' άλλα λουλούδια τής άνοιξης και τής νεότη-τος.

—Βοήθα 'Αγιονικόλα μου, ψύθουσε μέσα στα μουστάκια του κι' άφήκε τό κουπί από τ' άσταλένιο του χέρι. "Η βάρκα του άγγιξε και βύθισε τη πλώρα της στον άμμο.

Μ' ένα πήδημα πάτησε στην άμμουδιά και στάθηκε μπροστά στό θαλασσοδαρμένο κορμί, πού τούμπανο σωστό πιά, βρεγότανε από τό παιγνίδισμα τής θάλασσας. Ούτε τά δίχτυα τά πολύπλοκα, ούτε τά πιά υπερδεμένα σχοινιά τής θηλιάς πού αλμαλωτίζει τό λιοντάρι θα υπορούσαν να δέσουν καλύτερα τό νηό κορμί του ξαθού παιδιού, πού πάει χαμένο και θλιμμένο.

Ο Ντάλ - Παναγιώτης, κίτρινος σά λεμόνι και κλαίον-τας άπαρηγόρητα με τά δάκρυα ποτάμι στα μάγουλα τ' αύλακωμένα από τά βάσανα τής θαλασσινης ζωής, άνα-γνώρισε τό παιδί του.

— "Ωχ, παιδί μου, μουμούρισε κλαίμενος, τό στήθος του άνεθοκατέβαινε κι' έκλεισε τό πρόσωπό του άνάμεσα στ' άσταλένια χέρια του. Τά μάτια του έγιναν πηγή. Τό δάκρυ ποτάμι.

"Ήταν μπροστά του τό ξαθό του ρωμαλέο άγόρι. Και πώς του έμοιαζε! Με τό μαλλί σα χαιτή χυτό στό πρό-σωπο τό πληγιασμένο και μαυρισμένο από τό θαλασσο-δαρμό. "Απλωμένο με τά ποδάρια άλύγιστα, τά χέρια τετωμένα, θαρρείς και κοιμώτανε τόν ύπνο του μεσημε-ριού στό ήλιόκαμα, πλάγι στό κύμα, πού του μουμού-ριζε και του τραγουδούσε:

Έλιγια μόλι γιάσα
Τσα χώωωω
Στην Κεραιιά βολάξαμε
Πιάσαμε κώλιαρούδια
Έσα γιάλέσα

Έλιγιαμόλι γιάσα.

"Εσκυψε ό δόμοδιρος, γονάτισε και πήρε τ' άλα-τιμένο του κορμί στην άγκ-καλιά του βουδό, βρεμένο, κρύο. Του φίλησε τά χέρια βουδός, του κόλλησε τά χείλη του στό κούτελο και πάλι τ' άτίθωσε στον άμμο νεροστάλαχτο.

Και γονατισμένος έτσι έ-κλαψε με τόν πόνο του πα-τέρα πικρά, πολύ πικρά ψι-θυρίζοντας : — "Αγόρι μου, παιδί μου, παλληκάρι μου. "Όλα τά καλά λόγια, πού του χάριζε στή ζωή. Και σκυμμένος έτσι πέρασε κα-τεβατό - κατεβατό δη τη ζωή του παιδιού του από τη σκέψη του. "Η θύμησι του Ιστορήσε δλες τις λεπτομέ-ρειές της και χτύπησε από τόν καημό τό στήθος του κι' ό πόνος του ξεχειλισε σε κλάμα.

Και παίρνοντας από τη βάρκα του την τσάπα πού σκά-λιζε τ' άμπέλια του, γρήγορα γρήγορα σκάλισε την άμ-μουδιά. Του τοίμασε τόν τάφο πλάγι στη θάλασσα.

Και σαν έσκαψε τό μνημύρι έσκυψε κι' έχωσε τά γερά του χέρια κάτω από τό άλύγιστο κορμί του, πού ήταν μπερδεμένο με σχοινιά και βότσαλα, τό σήκωσε άγκαλιά βαρύ σαν μολύβι και όπως στην ταφή του Πάτροκλου τ' άπόθεσε στον ύγρο τάφο. "Ας μη τό δη ή μάνα του», ειπε και πέση του θανάτου.

Τώρα καλά ή μαύρη νύχτα πλάκωσε. Τ' αστέρια έπα-ζαν στον ούρανό τό τρεμοάλισμά τους και τής θάλασσας τό φλοίζισμα άτελείωτο έψελνε τό συχώριο του.

Μαζεύοντας τη ζώνη του την πέτσινη — τό μόνο σημάδι του παιδιού του τώρα — πού τη ζωνότανε να συμμαζέηη τό κοντοβράκι του καλά στη μέση του, όταν ήταν να μη στη βάρκα, έσυρε τη βάρκα του κι' από κεί λάμνοντας στό σπίτι του, να δη ή γυναίκα του τό σημάδι του χαμού του παιδιού της. Σιγιάλια. Μόνο τό κουπί του πλατάγιζε ρυθμικά.

Την άλλη μέρα στό χαγιάτι του σπιτιού γύρω στα ρούχα τά γιορτερά του παλληκαριού και την πέτσινη ζώνη του ειχε στηητό τό μοιρολόγι. Οι καλές θαλασσινες μοιρο-λογούσαν τό άδικοπνιγμένο άγόρι του Ντάλ - Παναγιώτη, πού χάθηκε με τόν Καταστροφή άνάμεσα Κυζίκου και Μαρμαρά στην πρώτη του άνθησι.

Παύλ. Παπαχριστοδούλου

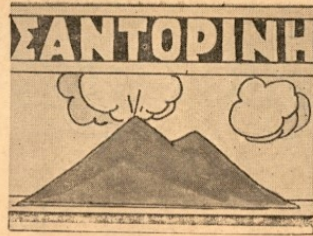
Και γονατιστός έκλαψε με τό πόνο του πατέρα.

Μιά φορά κι 'έναν καιρό υπήρχε ένα ωραίο νησί σάν ξεχωριστό απ' τις άλλες Κυκλάδες. 'Από μακριά φαινότανε σάν ένας πράσινος κώνος κι' οι ολοπράσινες πλαγιές του έπεφταν αρμονικά ως τ' άκρογιαλί. Πεδιάδες κατάφυτες από έληές, άμπελια και άφθονα όπωροφόρα δένδρα με τούς γλυκούς καρπούς των' λιγερές κουρμαδιές άπλωναν κάτω απ' τó γαλάζιο ούρανό τó πλούσιο και ιδιότροπο φύλλωμά των με την τόση έξωτική του χάρι. Χωράφια με άφθονα σπαρτά, που στό φύσημα τού μελτεμιού μοιάζαν σάν μιά χρυσή θάλασσα. Ένα ευλογημένο νησί. Τό εμπόριο που άνεπτύχθη εκεί υπήρξε μιά πηγή πλούτου και εδύχιας, και συνετέλεσε στην άνάπτυξη τού πολιτισμού τών κατοίκων. Τεχνίτες Ικανοί και φημισμένοι κατεγίνοντο στην έπεξεργασία τού χρυσού και άλλων μετάλλων. Οι κόρες τού νησιού ύφαιναν στους άργαλειούς τους άραχνένια ύφάσματα. Οι κάτοικοι είχαν μεγάλην έπίδοση στην άγγειοπλαστική, όπως φαίνεται κι' από σχετικά έργα, που σώζονται ως τώρα. Ό πλούτος αυτός κι' ή πολυτέλεια επέτρεπαν στους κατοίκους νά ζούν ευτυχισμένοι, αλλά συνετέλεσε στη διαφθορά τους, ώστε νά τούς κάνουν νά λησμονήσουν και παραμελήσουν τά θρησκευτικά τους καθήκοντα και νά χάσουν τόν σεβασμόν που ώφειλαν στους θεούς. Αυτό προεκάλεσε κάποτε την όργη τ' ούρανοϋ.

Και μιά ώραία ημέρα, που οι κάτοικοι κατεγίνοντο άμέριμοι στις εργασίες των, ένα μαύρο σύννεφο έπρό-

Ένα απ' τά Ιδιόρυθμα σπιτάκια της Σαντορινής.

βαλε στόν όρίζοντα και δέν άργησε νά καλύψη με τó σκοτάδι του τó καταπράσινο νησί. Μιά τρομερή βοή έτάραξε την ήσυχη άτμόσφαιρα και τó νησί έσεισθη όλόκληρο. Ό κεραυνός τού Διός έπεσε με όργη πάνω στό βουνό και ό 'Ηφαιστος έπότισε με την καυτερή του λάθα τις κατάφυτες πλαγιές' απ' τόν κρατήρα έβγαίναν πέτρες και φλόγες. Τό πύρινο κύμα που άργοκυλούσε, έκαιγε τά πάντα στό πέρασμά του και μετέβαλε σε στάχτη σπίτια, δάση και φύτεις. Οι γραφικές πλαγιές πάνω στις όποιες ώργιάζε πριν τó πράσινο, παρουσιάζαν τώρα τή θλιβερή εικόνα τής πιό άγριας καταστροφής. Οι κάτοικοι έντρομοί εγκατέλειπαν τά χωριά και σάν άλαλοι έτρέχαν χωρίς νά ξέρουν που πήγαιναν. Και μέσα σ' αυτή την κόλαση τού πυρός και τού θορύβου, άνοιξε έξαφνα ή γή κι' ή κορυφή τού βουνού κατεδυθήσθη. Αυτό ή είναι ή Ιστορία, σάν νά ήτο παραμύθι τής νήσου Θήρας.

Μετέωρα τής Θεσσαλίας — Σαντορινή — τά δυό φυσικά φαινόμενα τής 'Ελλάδος που προκαλούν τó ένδιαφέρον και τόν θαυμασμόν. Τό νησί σχηματίζει ένα πέταλο. Οι άπόκρημνες άκτές του με τά φαντασιώδη κι' άγρια σχήματά των, προκαλούν την πιό ζωηρή έντύπωση. Τά γραφικά χωριουδάκια με τά κατάλευκα θολωτά των σπίτια, σχηματίζουν μιά άσπρη γραμμή πάνω στις άπότομες πλαγιές τού μαύρου βράχου. Τό μέσον τού πετάλου είναι ένας κόλπος, όπου απ' τις διάφορες έκρή-

ξεις φάνηκαν και χάθηκαν νησίδες. Σήμερα ύπάρχει ή μεγάλη κι' ή μικρή Καϋμένη. 'Απ' τó μικρό λιμανάκι (σκάλα) ή πρωτεύουσα απέχει μισή ώρα περίπου, χτισμένη στην κορυφή τής άποκρήμνου άκτής, με μοναδική θέα σ' όλο τó Αίγαίο. 'Η πόλις αυτή παρουσιάζει ένα ιδιαίτερον χαρακτήρα. Νομίζει κανείς ότι βρίσκεται σ' άφρικανική πόλι με τούς στενούς της δρόμους, που μερικοί είναι απ' τά παλιά χρόνια θολοσκέπαστοι. Θυμίζουν πολύ τ' άράπικα παζάρια με τά μικρά και λιγοπότεστα μαγαζάκια τους. Ό κεντρικός δρόμος, με τις ώραίες οικοδομές του, άποτελεί μιά χαριτωμένη έντύπωση. Τό μουσείο περιέχει πλούσια συλλογή έργων άγγειοπλαστικής και γλυπτικής που τóσο πολύ οι τέχνες αυτές καλλιεργήκαν στό όμορφο αυτό νησάκι τού γαίου.

Έκτός απ' τά 'Ελληνικά σχολεία, ύπάρχουν και δύο Καθολικά. 'Η φρουριακή και θρησκευτική αυτή πόλις στέκει σάν μιά κορώνη στη βραχώδη ράχη, άχυρωμένη μ' ένα παλαιό βυζαντινό κήπο. 'Απ' εκεί πάνω οι Πτολεμαίοι φρουρούσαν τó Αίγαίο πέλαγος. Αυτό τó νησί με την άγρια μορφή, που τού προσδίδουν οι άπότομοι βράχοι, που μέσ' στους κόλπους του βράζει ή λάθα, έχει μ' όλα τ' αυτά τις πιό γραφικές έξοχές, σκεπασμένες με την πιό πλούσια χλόη. Οι πλαγιές τού Προφήτη 'Ηλία και τού Μεσοβούνου, κατάφυτες από άμπελία, ξεκουράζουν τó μάτι, κι' ή πλούσια αυτή βλάστησις άνεπτύσσεται ήσυχα άψηφώντας την όργη τού 'Ηφαιστου. 'Απ' την ταράτσα τής Μονής τού Προφήτη 'Ηλία, χτισμένη στην κορυφή του βουνού, πίνοντας ένα ποτηράκι τού φημισμένου Σαντοριναϊκού κρασιού, θαυμάζει κανείς τ' ώραίο γαλάζιο χρώμα τής θαλάσσης, ένφ' όπερα στό θάσος διακρίνονται σάν δραμα οι γραμμές τών Κρητικών βουνών.

Με τις τελευταίες άκτίνες τού ήλλου τά φανταστικά σχήματα τής μεγάλης και μικρής Καϋμένης παίρνουν μιά άγρια όψη, γεμάτη ύποβλητική γραφικότητα. Τό θέαμα είναι πραγματικά σπάνιο κι' ώραίο.

Αυτό τó νησί, τ' άπομακρυσμένο άπό τις άλλες Κυκλάδες, με τις άπότομες γραμμές του και με την άγρια όψη του, έχει κάποια γοητεία που στόν ταξιδιώτη που τó επισκέπτεται άφίνων μεγάλη έντύπωση.

Α. Δ. Ι.—ς

ση δεν δώσανε στο κάλεσμά του... Στις τελευταίες του 'Ιούλη φάνηκαν μέσα από την πρωινή καταχνιά κάτι μεγάλα καράβια νάρχωνται κατά το λιμάνι... να σιμώνουν κιάλας, τόσο πού οί Θεσσαλονικιοί κατάλαθαν εύθους από τὸ σκαρί τους, ἀπὸ τὰ τουμπανα καὶ τὶς ἀγριες φωνές κ' ἀπ' τὰ φλάμπουρα πού ἀνεμίζανε στὰ ψηλά τους κατάρτια πὼς ἦσαν κουρσάρικα. Βάρσαν λοιπὸν τὰ βούκινα γιὰ νὰ τρέξουν οἱ στρατιῶτες στὰ πῶστα τους, ἀνοιξαν τὶς ἐκκλησιῆς γιὰ νὰ προσευχηθῆ ὁ κόσμος καὶ νὰ παρακαλέσῃ γονατιστὸς τὸν προστάτη ἄγιο νὰ τρέξῃ βοηθός...

Μέρα καὶ νύχτα τὰ γυναικοκπαίδια καὶ οἱ γέροιο κλαίνε μπροστὰ στὴ χρυσὴ διαμαντοστόλιστη εἰκόνα του...

«Μεγαλομάρτη κάνε τὸ θάμα σου! Σὺ πού εἶσαι ἐτὸ σέμνωμα καὶ τὸ καύχημα καὶ ὁ ὑπέρλαμπρος στέφανος» τῆς πολιτείας σήκωσε κύματα μεγάλα ἀπὸ τὸ νοτιῶ καὶ σκόρπισε τὰ καράβια τους καὶ φέρε τα νὰ σπᾶσουν σὴν καρυδοκούπες κάτω ἀπὸ τὶς πολεμιστρες τοῦ κάστρου, ἔτσι πού νὰ γεμίσῃ ἡ θάλασσα πανιά καὶ ξύλα...».

Τοῦ κάκου! Οὔτε πσοῦλα δὲ φοῶσαι καὶ τὰ νερά εἶναι, θαρρεῖς, πηχτά σὰ λάδι. Ὁ ἄγιος στέκει ψηλά στὸ φῶς τῶν λαμπάδων ἀκίνητος, σὰ νὰ τοῦ κρατᾶ τὰ χέρια δευμένα μιά ἀνώτερη προσταγὴ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ διαφεντέψῃ τὸν ἀγαπημένο του λαό...

Ὡς τόσο ἀκολούθησαν περιστατικά ὀλότελα ἀναπάντεχα.

Τὰ κουρσάρικα ἦσαν πενήντα τέσσαρα κ' ἀπὸ διακόσιοι κουρσάριοι στὸ καθένα... σωστὰ ἔνδεκα χιλιάδες λυσασμένα θειρά.

Εὐθὺς κιάλας περιτριγυρίζουν τὴν πολιτεία ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς θάλασσας, διαλέγουν τὸ πιὸ βολετὸ μέρος, βγαίνουν στὰ ρηχὰ καὶ κεῖθε πασκίζουν νὰ σκαρφαλώσουν στὸ κάστρο. Τὴν πρώτη μέρα δὲν καταφέρνουν τίποτα κ' ἀναγκάζονται νὰ τραβηχτοῦνε πίσω.

Τὶ νὰ κάμουν; Τὶ νὰ κάμουν; Σκαρφαλίζονται μηχανές.

Φορτῶνουν πάνω σὲ μεγάλα ἄμαξια βάρκες, τὶς γιομίζουν πίσσα καὶ θειάφι, βγαίνουν πάλι καὶ τὶς σπρώχνουν μὲ ἀλαλαγμούς καὶ τουμπανα στὰ καστορόπρια μὲ σκοπὸ νὰ τὰ κάψουν. Χαμένος κόπος!

Βάζουν σ' ἐνέργεια ἄλλο σχέδιο...

Τὴν παραμονὴ τῆς 1 Αὐγούστου δὴλ τὴ νύχτα οἱ Θεσσαλονικιοὶ δὲν κλείνουν μάτι. Κοιτάζουν μὲ ἀγωνία τὰ κουρσάρικα πού εἶναι ἀραγμένα σ' ἀνοιχτά... Μεγάλῃ φωτοχυσία... γτῶποι ἀδιάκοποι ἀπὸ σφυριά, φωνές, σὰ νὰ βάλθηκαν τὰ σκυλιὰ νὰ μαστορέψουν ὀλόκληρο κάστρο μέσα στὴ θάλασσα... καὶ νὰ στεριωθοῦν ἐκεῖ, ἀγνάντια, αἰώνια φοβέρα.

Δέσανε γερά δυὸ δυὸ τὰ καράβια πλάι μὲ πλάι κ' ἀπάνω στὴν κουπαστὴ στελιώσανε μὲ χοντρά μαδέρια πύργους ἀψηλούς, ἔτσι πού νὰ μπορῆ κανεὶς νὰ πηδήσῃ εὐκόλα ἀπὸ κεῖ στὸ κάστρο, φτάνει μονάχα νάρθη κοντὰ καὶ νὰ ριζῇ μὲ σανίδα πλατειά γιὰ γιοφόρι.

ΤΟ ΑΥΡΙΑ ΝΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Εκεῖνον τὸν καιρὸν κάποιοι ἀφοῦ ἐπλησίασε τὸν Ἰησοῦν εἶπεν εἰς αὐτόν: Καλέ μου διδάσκαλε τί καλὸ πρέπει νὰ κάμω γιὰ νὰ κληρονομήσω τὴν αἰωνία ζωὴ; Ὁ Ἰησοῦς τότε εἶπεν εἰς αὐτόν: Γιατί με λές καλὸν καὶ ἀγαθόν; Κανένας δὲν εἶναι ἀγαθὸς ἐκτὸς ἀπ' τὸν Θεόν. Ἐάν όμως θέλῃς νὰ κληρονομήσῃς τὴν αἰωνίαν ζωὴν δὲν ἔχεις νὰ κάμῃς τίποτε ἄλλο ἀπὸ τοῦ νὰ κάνῃς ἐκεῖνα πού μὰς διδάσκει. Τότε ἐκεῖνος τοῦ λέγει: Τί μὰς διδάσκει; Καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἀπήντησε. Νὰ μὴ φρονέσῃς, νὰ μὴ ζητήσῃς νὰ προσβάλλῃς τὴν τιμὴν τῶν ἄλλων, νὰ μὴ ἀρκεῖσθῇς ψευτικά, νὰ σέβεται τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου καὶ τὴν ἀγαπῆσῃς τοὺς ἄλλους ὡς σεαυτὸν. Τότε ἐκεῖνος τοῦ εἶπε: Ὅλα αὐτὰ τὰ κάνω ἀπὸ μωρὸ παιδί. Τί ἄλλο όμως μένει νὰ κάμω; Τότε ὁ Ἰησοῦς τοῦ εἶπε: Ἄν θέλῃς νὰ γίνῃς τέλειος ἄνθρωπος πηγάινε, πούλησε ὅλην τὴν περιουσίαν σου καὶ μοίρασε δτι πάρῃς ἀπ' αὐτὴν εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ τότε θὰ γίνῃς ἄξιος εἰς τὸν οὐρανὸν γιὰ πολὺ περισσότερο» ἀφοῦ δὲ τὰ κάμῃς αὐτὰ ἀκολούθησέ με. Ἄφοῦ όμως ἤκουσε αὐτὰ ἐκεῖνος ἔφυγε γεμιστὸς λύπῃ γιὰτι ἔτιχε νὰ ἔχη πολλὰ κτήματα.

Τὸ καιρὸ ἐκεῖνο προσελθὼν τις εἶπε τῷ Ἰησοῦ: Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ἀγαθὸν ποιῶ ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ: τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς ὁ Θεός. Εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς. Λέγει αὐτῷ ποῖας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε: τὸ οὐ φρονέω, οὐ μοιχεύω, οὐ κλέβω, οὐ μεμολοκροτῶμαι, τιμὰ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος: πάντα ταῦτα ἐφύλαξα ἕν ἐκ νεότητός μου, τί ἐστὶ στερῶν; Ἐπεὶ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε πούλησον σου τὰ υπάρχοντα καὶ δός πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῖρο ἀκολουθήσῃ μοι. Ἄκουσας δὲ ὁ νεανίσκος τῶν λόγων ἀπήλθε λυπούμενος ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλὰ.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ: ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι δύσκολοι εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερον ἐστὶ κἀμῆλον διὰ τρηπήματος ραβίδος διελθεῖν ἢ πλοῦσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν εἰσελθεῖν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες: τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; Ἐπιλέπων δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς: πῶς ἄνθρωπος τοῦτο δύναται εἶναι, πὰρὰ δὲ Θεοῦ πάντα δυνατὰ εἰσι.

Ἄφοῦ όμως ἤκουσε αὐτὰ ἐκεῖνος ἔφυγε γεμιστὸς λύπῃ γιὰτι ἔτιχε νὰ ἔχη πολλὰ κτήματα.

Ὁ Ἰησοῦς τότε εἶπε εἰς τοὺς μαθητάς του. Σὰς λέγω μεγάλη ἀλήθεια, ὅτι εἶναι πάρα πολὺ δύσκολο πρᾶγμα ἔνας πλούσιος νὰ γίνῃ ἄξιος τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Σὰς ξαναλέγω δὲ ὅτι πιὸ εὐκόλο εἶναι νὰ πούσῃς ἕνα χονδρὸ σχοινί ἀπὸ τὴν τρύπα τοῦ βελονιοῦ παρὰ πλούσιος νὰ μῆ στὸν Παράδεισο. Καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ ἀφοῦ ἄκουσαν αὐτὰ ἀπορούσαν κ' ἔλεγον: Τότε ποῖος λοιπὸν θὰ μπορέσῃ νὰ σωθῇ. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀφοῦ τοὺς κοίταξε τοὺς εἶπε. Βέβαια γιὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο, ἀλλὰ γιὰ τὸ Θεὸ ὅλα εἶναι δυνατὰ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Μὲ τὸ ἀδριανὸ τοῦ Εὐαγγέλιου ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μὰς διδεδίκε ἕνα πολὺ μεγάλο μάθημα. Τὰ λόγια πού εἶπε σ' αὐτόν πού ἦλθε κοντὰ του καὶ τὸν ρωτοῦσε μὲ τί τρόπο θὰ γίνῃ ἄξιος γιὰ νὰ κληρονομήσῃ τὴν ἐπουράνιον ζωὴν, τὰ εἶπε ὅχι γιὰ νὰ κάμῃ σ' αὐτόν ἕνα μεγάλο μάθημα ἀλλὰ γιὰ νὰ διδάξῃ ὅλους μας. Βέβαια εἶναι καλὸ τὸ νὰ μὴ κυττάζουμε νὰ βλάψουμε τοὺς ἄλλους μ' ὀποιοδήποτε τρόπο, ἀλλὰ εἶναι πολὺ πιὸ μεγάλο καλὸ νὰ προσπαθοῦμε νὰ βοηθοῦμε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὅταν τοὺς δοῦμε νὰ βρίσκονται σὲ κάποια ἀνάγκη. Ὅταν βλέπουμε ἕναν ἄνθρωπο νὰ ὑποφέρει πρέπει μὲ κάθε τρόπο νὰ τὸν βοηθήσωμε καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ μὴ δι-

στάσωμε καὶ αὐτὴ τὴν περιουσία μας νὰ πούλωσωμε γιὰ νὰ τὸν βγάλωμε ἀπ' τὴν δύσκολη θέσι πού βρέθηκε.

Μόνον ἔτσι θὰ μπορέσωμε νὰ γίνωμε ἄξιοι μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ μόνον ἔτσι θὰ ἀπολαύσωμε τὰ ἐπουράνια ἀγαθὰ στὴ μέλλουσα ζωὴ κοντὰ στὸν Πανάγαθο Θεό.

Ἄν κάμωμε κ' ἡμεῖς ὅπως ὁ ἄνθρωπος τοῦ ἀδριανοῦ Εὐαγγελίου, τότε δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ἐλπίζουμε ὅτι θὰ ἐπιτύχωμε τὴν οὐρανία μακαριότητα. Ἄν ἀποφύγωμε νὰ βοηθήσωμε ὅποιον ἔχει ἀνάγκη, ἂν λογαριασσομε περισσότερον τὰ προσωρινὰ καλὰ τοῦ κόσμου τούτου ἀπὸ τὸν συνάνθρωπό μας, εἶναι ἀδύνατο νὰ εἰμεθα ἄξιοι μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ.

Σὲ μιά νύχτα μέσα τὴν δουλειά!... Τοὺς βοήθησε βέβαια καὶ ἡ ἀπανεμιά μὰ κ' ἔρριξαν ὅσα χέρια μποροῦσαν γιὰ νὰ τελειώσουν τὸ γρηγορώτερον, γιὰτι νὰ πετύχουν ἢ νὰ γοῦθουν ἦταν ζήτημα καιροῦ μονάχα... Ἐπρεπε δτι γίνεῖ νὰ γίνῃ πρὶν πάρον εἰδηση καὶ φτάσουν τὰ βασιλικά πλόδια... πρὶν νοιάσουν οἱ στρατηγοὶ ἀπὸ τὰ κοντινά θέματα πὼς δὲν εἶναι παῖξε γέλασε καὶ στείλουν στρατό...

Δηλαδή πέντε μέρες, μιά βδομάδα τὸ πολὺ, εἶχαν καιρὸ μπροστὰ τους... ὕστερα, ἂν εἶναι μορετὸ, νὰ γίνων καπνὸς καὶ νὰ σθῆσουν.

(Ἄκολουθεῖ)